

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

сутності науково-дослідницької діяльності, у них на низькому рівні сформовані вміння визначати гіпотези та раціонально планувати проведення досліджень, вони не беруть участь у наукових заходах; добирають недоцільні методи для розв'язання науково-дослідницьких завдань. Студенти цього рівня не виявляють творчість під час розв'язання дослідницьких завдань. Такі студенти володіють низьким рівнем умінь аналізувати власну науково-дослідницьку діяльність, неадекватно оцінюють її результати; неправильно визначають причини успіхів і невдач під час аналізу власних дослідницьких дій.

На підставі аналізу одержаних на констатувальному і прикінцевому етапах педагогічного експерименту майбутніх учителів фізико-математичних дисциплін було віднесено то того чи того рівня сформованості науково-дослідницької культури.

Інна БОГДАНОВА

*доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
педагогічних технологій початкової освіти,
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського, Одеса, Україна*

БАГАТОМІРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ І УПРАВЛІННІ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У період стрімких змін в світовому просторі загалом постає питання щодо усвідомлення сутності трансформаційних процесів, які відбуваються в освітній сфері на тлі цифровізації. У світлі позитивних тенденцій особливої уваги заслуговують здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня із спеціальності 013 «Педагогічна освіта». В процесі підготовки вони

зорієнтовані на прояв багатомірного потенціалу в організації і управлінні освітнім процесом в НУШ за допомогою взаємодії таких основних складових як: мотиваційно-рефлексивна, емоційно-вольова, операційно-діяльнісна та оцінно-творча сфери.

З'ясовано, що необхідною умовою прояву багатомірного потенціалу в організації і управління освітнім процесом виступає взаємодія таких складових як мотиваційно-рефлексивна та емоційно-вольова сфери. Означена взаємодія забезпечує рушійну силу домагань в професійній діяльності вчителя за допомогою мотиваційної настанови на успішний результат діяльності, мобілізації вольових зусиль особистості та стабільного емоційного настрою на подолання складних ситуацій й перешкод, тобто прояву життєстійкості за рахунок здатності розширювати власні виняткові можливості.

Достатньою умовою прояву багатомірного потенціалу особистості вчителя в організації і управління освітнім процесом виступає взаємодія таких складових, до яких належать операційно-діяльнісна і оцінно-творча сфери професійної діяльності. Ця взаємодія сприяє прояву широкого спектру професійних, інформаційно-цифрових компетентностей, творчого підходу до їх реалізації й оцінки отриманих результатів.

Відтак, багатомірний потенціал особистості вчителя в процесі організації і управління освітнім процесом НУШ характеризується певною енергетичною напругою, яка має широкий спектр реалізації в професійній діяльності, як от: вольовою концентрацією зусиль, рефлексуючою спрямованістю на пізнання свого ресурсу й потенціалу, життєвою стійкістю в постійно змінюваних умовах існування, багатомірною свідомістю, творчою самореалізацією тощо. Багатомірна свідомість особистості вчителя трактується як самосвідомість у вигляді: самопізнання, самооцінки,

самоконтролю, самоаналізу, самоспостереження, самопочуття, саморегуляції, самовідчуття тощо. Завдяки усвідомленню своїх інтересів, обдарувань, схильностей, стосунків, мотивів поведінки тощо вчитель проявляє: самопізнання в освітньому просторі як себе так і пізнання учасників педагогічної взаємодії, від них до інших суб'єктів діяльності, на яку він буде поширювати свій вплив; самоконтроль партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу на суб'єкт – суб'єктних принципах; самооцінку свого емоційно-ціннісного ставлення до результатів педагогічної діяльності; саморегуляцію дієво-вольової сфери; самовідчуття творчого застосування методів та прийомів професійної діяльності; самоспостереження за практичною значущістю, яка виявляється у суб'єкт - суб'єктній діяльності; самоаналіз знань, які своїм внутрішнім потенціалом створюють умови для продукування нових знань; самоспостереження за постійним оновленням знань; самопочуття індивідуальності, яка характеризується специфічним чуттям, проблемним баченням, тонким розумінням, творчим уявленням, чіткою пронизливістю, практичною мудрістю [1, С.15].

З огляду на сучасний світ технологій, що базуються на цифровізації, вчитель отримав потужний ресурс реалізації багатомірного потенціалу за допомогою цифрових інструментів, що характеризується інтерактивністю, самостійністю, ефективною комунікацією, дистанційністю, умотивованою залученістю, кооперативністю тощо.

В процесі підготовки до професійної діяльності означені майбутні фахівці демонстрували прояв багатомірного потенціалу у створенні навчальних матеріалів та скрайбінг-презентацій, в опитуванні та тестуванні учнів, в організації ігрової та дослідницької діяльності, в організації дистанційного навчання та самостійної й колективної роботи,

в управлінні автоматичним оцінюванням результатів навчання учнів, в пізнанні віртуальної реальності тощо.

В ході останніх досліджень щодо виявлення багатомірного потенціалу особистості вчителя в системі магістерської підготовки за спеціальністю 013 «Початкова освіта» при вивченні дисциплін педагогічного циклу «Особистість вчителя НУШ» та «Організація і управління освітнім процесом початкової школи в НУШ», були розроблені критерії з відповідними показниками. Наприклад: особистісно-орієнтовний критерій з показниками: наявність позитивної мотивації щодо професійної діяльності; готовність до мобілізації вольових зусиль; настанова на успішний результат діяльності; усталений емоційний настрій на подолання труднощів; рефлексія власних ресурсів та потенціалів. Оцінно-операційний критерій з показниками: набуття професійної обізнаності, інформаційно-цифрової обізнаності, соціально-психологічної обізнаності; уміння творчо вирішувати педагогічні задуми, уміння оцінювати отримані результати в професійній діяльності.

Результати дослідження засвідчили, що майже 50% студентів здатні до оптимального прояву багатомірного потенціалу в організації та управлінні освітнім процесом за особистісно-орієнтовним та оцінно-операційним критеріями, інша половина до пасивного та помірному прояву.

Характерними ознаками прояву багатомірного потенціалу здобувачів за першим критерієм були: саморозвиток здатності культивувати власну унікальність як можливість розширювати свої ресурси і потенціали; включеність як здатність відчувати себе значущим, спроможним повністю включатися у вирішення складних завдань; локус контролю як тенденція думати і діяти так, нібито існує реальна можливість впливати на перебіг подій; витривалість, як здатність розуміти, що небезпека є початком

нових змін у житті і вона має бути сприйнята як стимул до розвитку особистісних можливостей, а не як загроза.

Характерними ознаками прояву багатомірного потенціалу здобувачів за другим критерієм були: здатність до формування учнівських компетентностей; настановлення на створення безпечного освітнього та безпечного цифрового освітнього середовища; здатність до партнерської взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу; уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології в цифровому освітньому середовищі; життєтворчість як здатність до створення матеріальних і духовних цінностей в професійній діяльності.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми прояву багатомірного потенціалу особистості вчителя в організації і управлінні освітнім процесом НУШ, а закладає підґрунтя для формування його багатомірної компетентності.

Література

Богданова І.М. Особистість вчителя як виняткова індивідуальність: соціально-психологічний контекст. *Наука і освіта*. 2024. №1. С.13-16